

VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!

XX. (XXXVI.) ÉVFOLYAM, 48 SZÁM 2025. NOVEMBER 29.

300 FORINT

A Szabadság

MUNKÁSPÁRT

MUNKÁSPÁRTI HETILAP

A béke

gyilkosai

1046.hu

BALSZEMMEL

THÜRMER GYULA

Mi a bal szemünkkel nézünk a világra. Így sok mindent észreveszünk, amit csak a jobb szemünkkel nem látnánk. Másként is látjuk a világot, mondjuk úgy, balszemmel. Ezután minden számunkban elmondjuk, miként is látjuk az éppen esedékes eseményeket a saját politikai értékítéletünk alapján, balszemmel.

A béke gyilkosai

Az EU vezetőinek nincs ínyükre az amerikaiak béketerve. Az EU mai vezetői nem akarnak békét. Háborút akarnak! Ebben nincs semmi meglepő, évek óta tudjuk.

Az európai tőkés rendszer évtizedek óta kínlódik, egyik válságból a másikba esik. A háborúkat gyakran használják fel a válságok megoldására, de az európai tőke évtizedeken át nem élt ezzel az eszközzel.

Nem is kellett, hiszen Kelet-Európában a szocializmust nem háborúval, hanem gazdasági és politikai nyomással döntötték meg. A Balkánon ugyan be kellett vállalni a háborút, de ott se német vagy francia katonák haltak meg, hanem Jugoszlávia népeinek fiai. Azokért pedig, minek könnyet ejteni?

Az EU-ba egymás után vették fel a kelet-európai országokat. A német tőke a pénzével elérte azt, amit Hitler a hadseregével nem tudott. Tartósan maga alá gyűrte Kelet-Európa országait. Megkapta piacait, emberi és anyagi forrásait.

Ez az út nagyon tetszett az európai tőkének, és azt hitte, hogy ez folytatható az idők végezetéig. Sokáig Oroszországgal sem volt baj, mivel a kívülről-belülről legyengített ország örült annak, hogy kőolaját, földgázát nyugati termékekre cserélheti.

Az orosz nép azonban magához tért. A Szovjetunió feloszlata nemcsak azt jelentette, hogy megszűnt a szocializmus, amihez az oroszok többségének jó emlékei fűződnek. Szembesültek azzal is, hogy ősi orosz földek kerültek más országok fennhatósága alá.

Az EU vezetői ekkor dönthettek volna úgy, hogy a belső erőforrásaikra támaszkodva áttérnek az intenzív fejlesztés útjára és Európa ismét a világ műhelye lehet. De nem ez történt! Ragaszkodtak a terjeszkedéshez, de Ukrajna, Belarusz és a többi volt szovjet tagköztársaság meghódítása már nem ment háború nélkül.

Az EU vezetői ezzel hozzáálltak a második világháború utáni békerendszer felszámolásához. Ez felelőtlen és veszélyes lépés volt, hiszen az ENSZ Alapokmányának elveinél még nem találtak fel jobb elveket. Ez volt az utolsó olyan nemzetközi dokumentum, amellyel szinte az egész világ egyetértett.

Időközben azonban más is történt. A tőkés Európa belülről kezdett rohadni. Az európai demokráciák évszázadok óta arra épülnek, hogy a tőkés pártok egy körforgásban egymást cserélik a hatalomban. A nép pedig elhiszi, hogy ez a demokrácia.

De mi van akkor, ha egyesek nem akarnak cserélni? Ha Németországban államellenes szervezkedéssel vádolják az AfD-t, ha Franciaországban Le Pen bírósági ítélettel zárják ki az elnökválasztásból?

Mi történik akkor, amikor az európaiak számára már elviselhetetlen terhet jelent a migránsáradat? Ha az emberek azt látják, hogy a hagyomá-

nyos intézményeik, a pártok, a parlament, a média nem csak hogy nem segíti őket, de átveri, becsapja, manipulálja őket?

Ilyenkor kell a háború. Ha háború van, mindenki száját be lehet fogni, bárkit le lehet csukni, társadalmi ellenőrzés nélkül lehet milliárdokat fegyverekre, háborúra költeni. Le lehet számolni a kommunistákkal, a pacifistákkal és mindenki mással, akinek nem tetszik a tőkés Európa.

Az EU mai vezetői nem veszik észre, hogy a háborús örüléssel magát a kapitalista rendszert rombolják belülről. Az EU akkor működne jól, ha az európai népek érdekeit szolgálná, ha néhány nagy ország diktátuma helyett értelmes párbeszédre és megegyezésre törekednének. Az EU a pusztulás felé rohan.

Az EU vezetői Ukrajna finanszírozására az EU-ban zárolt orosz vagyonekat akarják felhasználni. Az orosz gyűlöletük miatt sokan nem veszik észre, hogy egy ilyen intézkedés a kapitalizmus öngyilkosságával egyenlő.

Mert mi a kapitalizmus lényege? A magántulajdon sértetlensége! A feudalizmusban az uralkodó, a király hűbéresének tekintette a gazdag földesurakat, és ha úgy akarta, elvehette a vagyonát. A polgári forradalmak éppen azt biztosították, hogy a magántulajdont senki sem veheti el, vagy csak legfeljebb rendkívüli körülmények között. Közismert, hogy Svájcban nem kobozták el a német bankbetéteket, noha világos volt, hogy a fasiszta vezetők állnak mögötte. És ezt nem csak azért tették, mert a pénznek úgymond nincsen szaga, hanem azért is, mert tudták, hogy ha egyszer kezét emelnék a magántulajdon szentségére, akkor nem lesz megállás.

Az EU vezetőinek háborús magatartása mögött vélhetően nem csak a vezetők egyéni érdekei állnak. Nem kétséges, hogy normális helyzetben, békeidőben Ursula von der Leyen már börtönben lenne, de legalábbis már nem oszthatná az észt Brüsszelben.

Nagyobb a baj, ha a német tőke immáron nem a pénzével, hanem katonáival akarja uralmát biztosítani Európa felett. S végképpen borús jövő elé nézünk, ha a brit tőke elfelejti a második világháborút és a németekkel szövetkezik Oroszország ellen.

A magyar kormány példamutató kitartással küzd a háború ellen. Támogassuk a kormány erőfeszítéseit!

Nem érdekünk Ukrajna támogatása, nem érdekünk a béke erőfeszítések torpedózása, nem érdekünk, hogy Magyarország bármilyen formában háborúba keveredjen.

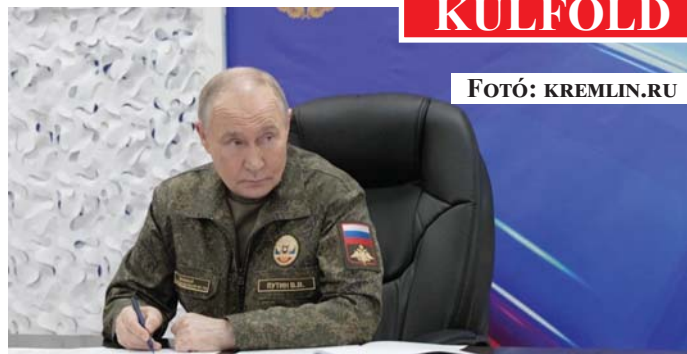
Vívják meg csatájukat Európa patrióta pártjai, sikert kívánunk!

De ébredjenek végre Európa népei, köztük mi magyarok is! Elég a buta oroszellenességből, elég az ukránbarát népbetűtéstől! Ez már nem játék, amiről elég a médiában vitatkozni! Rólunk van szó, a családunkról, a népünkéről, az életünkéről!

Nincs más út! Kergessük el a béke gyilkosait!

Putyin: az orosz nép győzelmet vár

„Nekünk megvannak a saját feladataink, a saját céljaink. A legfontosabb ezek közül – a különleges katonai művelet céljainak feltétlen elérése és azoknak a feladatoknak a megoldása, amelyeket hazánk és az orosz nép állít elénk. Az orosz nép reménykedik bennünk, reménykedik önökben, és várja az ország számára szükséges eredményt” – jelentette ki Putyin orosz elnök az ukrán fronton harcoló csapatok parancsnoki értekezletén.

FOTÓ: KREMLIN.RU

USA: béke vagy háború?

FOTÓ: TWIMG.COM

Számtalan jel mutatja, hogy Amerika nem békére, hanem háborúra készül. Energia és utánpótlás nélkül nincs háború. Az Egyesült Államok Szállítási Parancsnokságának (USTRANSCOM), a Védelmi Logisztikai Ügynökségnek (DLA) vezető tisztségviselői, valamint 10 nagy amerikai olajfinomító és -forgalmazó képviselői gyűltek össze az első olyan csúcstalálkozón, amelynek célja a hosszú távú válságok idején a világszerte működő erők tervezésében és fenntartásában való partnerségük megerősítése volt.

Amerika a tűzzel játszik

FOTÓ: USNLORE

Daryl Caudle admirális, az amerikai haditengerészet műveleti parancsnoka Japánban tett látogatást. A Kína és Japán közötti politikai feszültségek fokozódásának idején az amerikai haditengerészet legmagasabb rangú tisztjének japán látogatása kétségtelenül az Egyesült Államok stratégiai szándékát tükrözi, amelynek célja, hogy a válságot kihasználva szigorítsa ellenőrzését szövetséges felett, és felzárkóztassa Japánt egy Kína-ellenes háborúhoz.

Kína együttműködést akar, nem szankciókat

FOTÓ: GLOBALTIMES.CN

Li Qiang kínai miniszterelnök sürgette a G20-akat, hogy keressenek megoldásokat a mai válságra és segítsenek minden felet viszsztatérni a szolidaritás és az együttműködés útjára. Hangsúlyozta annak fontosságát, hogy a különbségek fenntartása mellett keressek a közös pontokat, aktívan törekedjenek a legszélesebb körű közös érdekek megvalósítására, és megfelelően kezeljék egymás ésszerű aggályait. Li sürgette a G20-ak gazdaságait, hogy amikor kormányzási nehézségekkel szembesülnek, haladjanak a korrallal, és vállaljanak vezető szerepet a multilateralizmus fenntartásában.

Együtt az orosz és a kínai hadsereg

FOTÓ: TASS.RU

Andrej Belouszov orosz védelmi miniszter és Zhang Youxia, a Kínai Népköztársaság Központi Katonai Tanácsának alelnöke Moszkvában megállapodtak az orosz-kínai katonai együttműködés további fejlesztéséről.

Karácsony Moszkvára figyeljen, ne Brüsszelre!

A moszkvai metró teljesen „okos üzemmódra” állt át. A beléptető rendszer felismeri az utas arcát, levonja a számlájáról a jegy árát. Jövőre az elővárosi vasúti közlekedés is átáll erre – közölte Szergej Szobjanyin, Moszkva főpolgármestere. Karácsony úr jobban tenné, ha vele tárgyalna, ahelyett, hogy az EP-ben szervezkedik a magyar kormány ellen.

FOTÓ: YC.KPCDN.NET

Boszniában megszállók vagyunk

Dr. Kutnyánszky Zsolt, a Honvédelmi Minisztérium haderőfejlesztésért és védelempolitikáért felelős államtitkára felkereste a Bosznia-Hercegovinában állomásozó magyar katonákat. Az ország gyakorlatilag az EU gyarmata, ahol az EU nevében idegen csapatok vannak. Magyarország részese ennek a szégyenteljes akciónak. Megszállók vagyunk, nem békefenntartók!

Magyar vagonokat a magyar vasútnak!

FOTÓ: MAVAG.HU

A MÁV bevásárolja magát a Dunakeszi Járműjavítóba – közölte Lázár János építési és közlekedési miniszter. Az üzlettel a magyar állam többségi tulajdonrészt szerez a jelen pillanatban felszámolás alatt lévő Dunakeszi Járműjavítóban. Helyes! Szerezzük vissza a magyar vasúti szerelvénygyártást!

Ukrajna egyetlen magyar forintot se kap!

FOTÓ: KORMANY.HU

Orbán Viktor kemény és határozott választ adott Ursula von der Leyen levelére: „Mindezek alapján arról tájékoztatom önt, hogy Magyarország nem támogatja, hogy az Európai Unió bármilyen formában újabb pénzügyi támogatást küldjön Ukrajnába. Magyarország ilyen pénzügyi akcióban nem kíván részt venni, és nem járul hozzá, hogy az EU nevében és keretében ilyen döntés szülessen”.

Az új minimálbér 320 ezer forint!

FOTÓ: LIGANET.HU

Annak ellenére, hogy egyik oldal sem kommunikál konkrét összegekről, a nyilatkozatok alapján már körvonalazódik a minimálbér és a garantált bérminimum emelése mértéke – írja a Liganet.hu. A nyilatkozatokból világosan kiolvasható, hogy a minimálbér 10-11 százalékkal, a garantált bérminimum pedig 7-8 százalékkal emelkedhet. Ez azt jelenti, hogy az idei 290 800 forintos minimálbér jó eséllyel 2026 januárjában mintegy 30 ezer forinttal 320 ezer forintra, míg a szakmunkás minimálbér hasonló emelkedés után 378 ezer forintra nőhet. Ez a két bértétel esetében 10,4, illetve 8,3 százalékos emelkedést takarna. Azt azonban fontos rögzíteni, hogy ezek még könnyen változhatnak, ráadásul azt sem lehet biztosra venni, hogy a kormány valóban meglépi a szocho csökkentését. Ebben az esetben az alkudozási folyamat is újraindulna.

140 nap a választásokig

A Munkáspárt Országos Elnöksége a múlt szombaton megbeszélést tartott a jövő évi országgyűlési választásokon résztvevő munkáspárti jelöltekkel és a választási munka szervezőivel. Mintegy 140 nap van hátra a választásokig, hangzott el a tanácskozáson. Jól állunk, de még sok a tennivaló.

Fontos vendégek a Kínai Sarokban

Dr. Horváth Levente, az Eurázsia Központ igazgatója látogatta meg a múlt héten a Munkácsy utcában működő Kínai Sarokot. A Kína életét, a kínai sajátosságú szocializmust bemutató információs központ mintegy két éve működik. Gazdag könyvtárában ma már számos értékes kínai könyv is megtalálható. Horváth igazgató átadta Xi Jinping kínai elnök beszédei magyar nyelvű gyűjteményének második kötetét, amelyet a kínai féllel közösen adtak ki a közelmúltban.

Bensőséges ünnepség Bodonyban

A Munkáspárt budapesti elnökségének két tagja, Kerezi László és Dömel Vilmos a héten Bodonyban köszöntötte Gasparik Angéla elvtársnőt 80. születésnapja alkalmából. Egy csokor virággal együtt átadtak a Munkáspárt elnökének személyes köszöntőlevelét is. A látogatáson jelen volt Kozma Péter, a Munkáspárt Heves megyei térségbeli képviselőjelöltje. Angéla és párja, Mihály László örömmel fogadták, hogy az ő falujukban is lesz jelölt, akiért és rajta keresztül a Munkáspártért is aktívan tudnak dolgozni a 2026-os országgyűlési választáson.

A bányászellenállás ünnepén

A karancslejtősi bányászellenállás évfordulójáról emlékeztek meg a múlt szombaton Nógrád vármegyében. 1944. november 22-én a német parancsnokság utasítására a karancslejtősi bányavezetőség elrendelte a Gusztáv-akna termelésének beszüntetését, továbbá azt is, hogy minden bányász hadimunkát köteles végezni. A munkások azonban megtagadták a fasiszták utasításait, s közel háromszáz dolgozó – köztük frontról szökött magyar katonák is – szállt le a föld mélyébe, hogy megtorlásba kezdjen Kozik Ferenc és Monostori János vezetésével. A német katonai egységek bealazták a légaknát, berobbantották a főbejáratot, kikapcsolták az áramot és a szellőző berendezést. A vezetőket és egy kisebb csoport tagjait a bányában fogták el, hármukat egy német tiszt a helyszínen agyonlőtte. Ezt követően megkezdődtek a kínzások, a vallatások, négy embert pedig a salgótarjáni katonai laktnya udvarán végeztek ki. Az idei ünnepségen Felföldi István képviselte a Munkáspártot.

Sztálin gazdasága, avagy újra időszerű a szocializmus

Valentyin Kataszonov

Sztálin gazdasága című könyvéről

Valentyin Jurjevics Kataszonov orosz közgazdász, publicista bátor ember. Nem igaz, hogy a szocializmus gazdasági modellje a szemétdombra való és a tőkés piacgazdaság a fejlődés netovábbja – hirdeti szembe úszva az árral. A szocializmus modellje nem a múlté, s könnyen lehet, hogy nagyon is hamar visszajön.

Sztálin gazdasága című könyvét először 2015-ben adta ki, és akkor nem is lehetett sejteni, hogy sok következtetésére hamarosan odafigyel az orosz közvélemény. 2022-ben azonban elindult a különleges katonai művelet, ami még ma is tart. Az orosz társadalomban sokan vetik fel a kérdést, hogy Oroszország miért nem volt képes három év alatt szétzúzni Ukrajnát. Sokaknak eszébe jut, hogy a Szovjetunió legyőzte Németországot egy jóval nagyobb háborúban.

A választ sokan nem szeretik kimondani, de Valentin Kataszonov kimondja: a Szovjetunióban szocializmus volt, a gazdaságban a sztálini modell működött és az a modell hatékonyabb és sikerebb volt, mint a mai tőkés modell.

A sztálini modell túlélte Sztálint

A könyv szerzője szerint a szovjet történelem 1930-1960 közötti időszakára jellemző a sztálini gazdasági modell. Vagyis a sztálini modell túlélte magát Sztálint, aki 1953 márciusában hunyt el.

A sztálini korszak kezdetét megelőzően, a „hádi kommunizmus” időszakában (1917–1921) a szovjet hatalom élet-halál küzdelmet folytatott a belső ellenforradalmi erőkkel és a külföldi intervenciós csapatokkal. A termelés visszaesett, a kereskedelem megszűnt, az életszínvonal zuhant.

Lenin kezdeményezésére 1921-ben bevezetik a NEP-et, az új gazdaságpolitikát. A politikai hatalom szilárd birtokában lehetővé teszik a magántőke működését, azaz tőkés piaci eszközöket vetnek be a szocializmus érdekében. Későbbiekben a lenini NEP lesz a szocializmus különféle reformkísérleteinek a kiindulási pontja.

A NEP fellendíti az életszínvonalat, de egyben újrászüli a tőkésosztályt, ami veszélyt jelent a szocializmusra nézve. 1929-ben végleg leállítják a NEP-et. Ezt követően veszi kezdetét a sztálini gazdasági modell.

1929-1941 között folyik a Szovjetunió gyors és átfogó iparosítása. Korszerű nagyipar nélkül elvesztjük a szocializmust, mondja Sztálin, és a szovjet állam minden forrását erre fordítják. Ez egyben társadalmi változást is jelent. Rohamosan nő és erősödik a munkásosztály, a szocializmus fő társadalmi bázisa.

Ebben az időszakban folyik a mezőgazdasági magángazdaságok felszámolása, és a szövetkezetekre és állami gazdaságokra épülő új mezőgazdaság megteremtése. Társadalmi szempontból ez azt jelenti, hogy a gazdag parasztság, a kulákok mint osztály megszűnik, és falun a szövetkezeti parasztság lesz a szocializmus bázisa.

1941-ben Németország megtámadja a Szovjetuniót. Az 1941-48 közötti időszak a háború és a háború utáni újjáépítés ideje.

1948-1956 között a békés fejlődés időszaka zajlik a sztálini gazdasági modell alapján. 1956-ban hatalomra kerül Nyikita Hruscsov, és megkezdődik a sztálini gazdasági modell felszámolása.

1964-69 között, már Leonyid Brezsnyev főtítkársága alatt folytatódik a sztálini gazdaság felváltása új reformmegoldásokkal. A szovjet reformok ekkor még alapvetően a szocializmus talaján zajlanak, de a gazdaságban nem hozzák meg a kívánt eredményt.

1985-től Mihail Gorbacsov vezetése alatt egészen más jellegű folyamatok kezdődnek. A szocializmus reformja címén megindul a szocializmus fokozatos felszámolása. 1991-ben az ellenforradalmi erők győzelmet aratnak, véget vetnek a szocializmusnak és a Szovjetuniónak.

De mi is a sztálini gazdasági modell?

A sztálini modell a marxi-lenini alaptételeket érvényesíti. A termelőeszközök társadalmi, össznépi tulajdonban vannak. Ez a döntő gazdasági és társadalmi tényező. A kapitalizmusban a termelőeszközök magántulajdonban vannak.

A szocialista állam döntő szerepet játszik a gazdaságban. Igénybe vehet piaci elemeket, de az állam ellenőrzi, irányítja a piacot. A tőkés gazdaságban a piac tartja ellenőrzése alatt az államot.

A sztálini modellben fontos szerepe van a szövetkezeti gazdálkodási formának és a kisipari termelésnek, de ezek nem helyettesítik, csak kiegészítik az állami gazdálkodási formákat.

A sztálini modell lényeges eleme a tervgazdálkodás és a központosított irányítás. A központi átfogó tervezés éppen azért lehetséges, mert a termelőeszközök társadalmi tulajdonban vannak. A tőkés gazdaságban a magántulajdon sokféle érdeke miatt a tervezés legfeljebb ágazati szintig terjedhet, össztársadalmi szinten nem lehetséges.

A sztálini modell a népgazdaságot egységes egészként kezeli. Együtt igyekezik megoldani az ipartelepítést és az ehhez szükséges munkaerő biztosítását, a munkaerő egészségügyi, oktatási, közlekedési igényeinek kielégítését. A népgazdaság egységes kezelése lehetővé teszi az egyes ágazatokban keletkező jövedelem átcsoportosítását más ágazatokba. A tőkés viszonyok között ez szinte lehetetlen.

A sztálini modell a Szovjetunió maximális önellátására épült. A szocialista Szovjetunió nem függhetett külföldi tőkés cégektől.

A szocializmusban a termelés fő célja a használati érték előállítás. Konkrét dolgokat, élelmiszert, ruhát, autót stb. termelnek a társadalom konkrét igényeinek kielégítésére. A kapitalizmusban a cél a profit. Nem az a lényeg, hogy mit gyártanak, hanem az, hogy az hasznot hozzon.

A sztálini modellben fontos a nyereség, de nem döntő. A cél, hogy minél több, minél jobb és minél olcsóbb terméket gyártsanak. A tőkés gazdaság ösztönzi az áremelkedést, mivel a magasabb ár magasabb profitot hozhat.

A sztálini modell fontos eleme a kiskereskedelmi árak rendszeres csökkentése. A tőkés modellben ellenkezőleg, nőnek az árak.

A sztálini modellben egyszintű a bankrendszer. Létezik a központi, nemzeti bank, és néhány ágazati bank, beleértve a külkereskedelmet, a beruházások finanszírozását szolgáló bankokat. A kapitalizmus első követelménye a többszintű bankrendszer. Sokféle bank vesz részt a pénzügyi tevékenységben.

A sztálini modell fontos eleme az, hogy a termelőeszközök gyártásának gyorsabban kell fejlődnie, mint a fogyasztási cikkek gyártásának. Ezen belül elsőbbséget élvezett a védelmi ipar, ami érthető is, ha figyelembe vesszük, hogy a Szovjetunió 1917-től folyamatos külső fenyegetésnek volt kitéve.

A sztálini modellben állami monopólium van a külkereskedelemben és állami devizamonopólium is létezik. Ez azt jelenti, hogy a vállalatok nem mehetnek közvetlenül külföldre, csak az állami szerveken keresztül és az állam irányítja a külfölddel való pénzügyi forgalmat.

A társadalmi lét forrása a munka, az emberek jövedelme csak munkából származhat. A sztálini modell tiltja a nem munkából származó jövedelmeket és a többlet anyagi javak egyes polgárok kezében való koncentrációját. A tőkés modellben a munkajövedelem mellett van tőkéből, kamatokból, tőzsdei manipulációból származó jövedelem és nincs korlátozva az egyének tulajdona.

A gazdaság célja az egész társadalom létfontosságú szükségleteinek biztosítása, az életszínvonal folyamatos emelése eltérően a tőkés rendszertől, ahol minden gazdasági tevékenység célja a haszon, a profit.

A sztálini modellben a társadalmi méretekben termelt értéktöbbletet az állam centralizálta és a társadalom közös céljaira fordította. Ingyenes volt az egészségügy, az oktatás, fillérekké került a városi közlekedés, a villany, a gáz, a telefon.

A sztálini gazdasági modell életképes és hatékony volt. 1913-ban Oroszország részesedése a világ ipari termelésében 4 százalék volt. 1937-ben már 10 százalék, 1970-ben érte el a csúcst, 20 százalékot.

Az 1930-as években a Szovjetunió szinte a semmiből teremtett olyan ipari bázist, amely képes volt a második világháborúban mindennel ellátni a hadsereget. A szovjet pénzügyi rendszer kibírta a háborús nyomást. Költségvetési hiány csak 1941-43-ban volt, a többi időszakban a költségvetésben nem volt hiány.

Sokan állítják, hogy a háborút a Szovjetunió az amerikai segítségnek köszönhetően tudta megvívni. Az USA a lend-lease keretében 11 milliárd dollár értékben szállított fegyvert,

alapanyagot, élelmiszert. A Szovjetunió ezt jelentős értékű exporttal viszonzta ritkafémekből, aranyból. A szovjet lakosság ugyanebben az időben 17,8 milliárd dollár értékben gyűjtött össze értékes ingóságokat, ékszereket és adott át a honvédő háború céljaira.

A háborúban 1700 szovjet város és falu semmisült meg, a települések 60 százaléka. A Szovjetunió külső segítség nélkül 1948-ra alapvetően helyreállította az ország működését. 1947-ben megszűnt a jegyrendszer. Nyugat-Európa számos országában az élelmiszereket az ötvenes évek végéig jegyrendszer keretében biztosították.

A sztálini gazdasági modell lehetővé tette, hogy a termékek önköltsége alacsony legyen. Az 1980-as évek végén a szovjet termékek önköltsége tizede volt a nyugati termékekénél. Egy tonna kőolaj 15-20 rubel volt, az amerikai 120 dollár. Egy mozijegy kevesebb, mint 1 rubelbe került, amíg az USA-ban 7 dollárt kértek el.

A szovjet árrendszer stabil volt, áremelkedés nem volt. Az öntött vasból készült ütvefűrő öntöttvas részébe bele volt ütve az ára, 52 rubel, és az nem változott évtizedeken át.

A sztálini modell lebontása a szocializmust pusztította el

Hruscsov idején, 1956-64 között indult el a sztálini modell fokozatos lebontása. Az össznépgazdasági irányítás helyébe az ágazati irányítás lépett. Indokolatlanul nagy önállóságot kaptak a tagköztársaságok. Akkor tették át a Krimet Oroszországból Ukrajnába, aminek következményei ismertek.

Hruscsov még a kommunista pártot is ketté akarta osztani, egy ipari pártra és egy mezőgazdasági pártra.

Ebben az időszakban felszámolták a háztáji gazdaságokat a mezőgazdaságban, adót vetettek ki a gyümölcsfákra, bezárták a falusi piacokat.

1965-től, már Brezsnyev alatt hirdették meg, hogy minden vállalatnak jövedelmezőnek kell lennie, azaz profitot kell termelni. A reform jegyében vezették be, hogy a hadipari üzemeknek közszükségleti cikkeket is kellett gyártani. A harckocsi üzem hűtőszekrényt is gyártott, ráadásul „nyereségesen”. Valójában a hűtőszekrény önköltségét ráírták a harckocsi önköltségére.

A külkereskedelem és a devizagazdálkodás állami monopóliuma évtizedeken át sikeresen védte a szovjet gazdaságot a külső hatásoktól. A szovjet gazdaságra nem terjedt át az 1929-es világválság és a későbbi tőkes válságok sem.

A külkereskedelem és a devizagazdálkodás állami monopóliumát 1987-ben, Mihail Gorbacsov hatalomra jutása után szüntették meg. 1987-ben 20 minisztérium és 70 nagyvállalat kapott külkereskedelmi jogot. Az állami monopólium feladása azonnal elvezetett a nagy oligarchák kialakulá-

sához. Egyúttal lehetővé vált, hogy a Nyugat kijátssza egymás ellen az orosz cégeket.

1988-89-ben megszüntették az egyszintű bankrendszert. 150 új bank jött létre, immáron nem a társadalom kiszolgálására, hanem a magántőke profitjának megszerzéséért.

A deviza monopólium feladása elvezetett az orosz aranykészlet elkótyavetyéléséhez. 1953-ban, Sztálin halálakor a szovjet aranykészlet 2050 tonna volt. 1991-re ez 484 tonnára csökkent.

Gorbacsov hatalomra jutása felgyorsította az illegális tőkefelhalmozás folyamatát. 1989-ben 100 ezer illegális milliomos volt a Szovjetunióban. A jövedelmük megközelítette az egész szovjet költségvetés bevételeit.

Az illegális milliomos réteg a vagyonát gyakorlatilag kilopta az állami ellenőrzés alól. A mesterségesen szított áruhiányban a lakosoknak jóval drágábban adtak el dolgokat. A milliomos réteg nem jöhetett volna létre a kommunista párt számos korrupciós vezetőjének támogatása nélkül.

A Szovjetunió szétrablásához szükséges volt az SZKP, a kommunista párt szétverése is. Ebben jelentős szerepet játszottak az SZKP nyugatbarát vezetői, Alekszandr Jakovlev vagy az akkori moszkvai pártvezető, Borisz Jelcin.

Az SZKP vezetésének marxista-kommunista része nem tudta megállítani a folyamatot. 1991-ben megkísérelték államcsínnel megdönteni Gorbacsovot. A puccs elszigetelt maradt, a vezetők nem voltak képesek a társadalomhoz, az emberekhez fordulni.

Gondolkodjunk a jövőről!

A „Sztálin gazdasága” című könyv a múltról szól. De a szerző nem a szocializmusról szóló rekviemnek szánta, nem gyászmisének, hanem tanulságok összegzésének.

Ha a sztálini modellben azt látjuk, amit mi szocializmusnak érzünk általában, nem tévedünk. A 20. században pontosan ebben az 1930-1960 közötti időszakban tudtak kibontakozni a szocializmus addig ismert pozitív oldalai. Ne kérjük számon azokat a megoldásokat, amelyeket a mai kínai sajátosságú szocializmus mutat fel. Ez már a 21. század. De a 20. században senki sem mutatott fel többet és tartósabbat.

Hogy ez kimeríti-e a szocializmus fogalmát? Nos, a válaszunk az, hogy nem! A szocializmus alapelvei Marx óta változatlanok, de a gyakorlati végrehajtás koronként és országonként változik. A 21. századi szocializmus nyilván többet tud adni, mint a 20. századi.

A múlt sok mindenre megtanít. Például arra, hogy a szocializmus és a kapitalizmus két önálló rendszer. Mindkettőnek megvannak a saját belső törvényei. A két rendszer nem keverhető össze. Nem lehet a jót kivenni mindkettőből, és kikeverni egy harmadikat.

Ilyen ötletek és kísérletek mindig is voltak, de nem jártak sikerrel.

A szocializmus igénybe veheti a kapitalizmus bizonyos eszközeit, de a reform csak akkor szolgálja a szocializmus, a nép érdekeit, ha a politikai hatalom szilárdan a nép, a kommunista párt kezében van.

A szovjet példa világosan mutatja, hogy nem lehet büntetlenül kivenni a szocializmus építményének egyik vagy másik pillérét. Ha előtérbe kerül a magántulajdon, vége a tervgazdaságnak. Ha vége a tervgazdaságnak, semmi sem biztosítja az egész társadalom jólétét. Ha az állam nem uralja a külkereskedelmet, a tőkés világ előtt szabad az út, lehet rabolni.

Ez történt Oroszországban és valljuk be őszintén, ez történt Magyarországon is. Amikor 1968 után engedték a vállalati vezetőket gazdagodni, megszünték azt a réteget, amelynek előbb vagy utóbb, de szűkké vált a szocializmus. Amikor bevezették az adórendszert, megkezdődött a dolgozó tömegek megsarcolása. A külkereskedelmi monopólium feloldása után megindult Magyarország kiárusítása.

Nálunk is voltak a pártvezetésben liberálisok és szociáldemokraták, pragmatisták és megalkuvók, akik 1989 őszén képesek volt félrevezetni egy közel 800 ezres pártot és 10 millió magyart, és átjátszani a hatalmat a tőkéseknek.

Sztálin neve a magyar közvéleményben elég negatív megítélésű. Ezért nem csak a rendszerváltás óta folyó antikommunista propaganda felelős. Súlyos felelősség terheli a kádári MSZMP-t is, amely 1956-ban elfogadta az SZKP XX. kongresszusa és Nyikita Hruscsov értékelését, mely hibásnak, sőt bűnösnek nyilvánította Sztálin tevékenységét és a szovjet történelem sztálini időszakát.

Ez a politika akadályozta az európai marxista gondolkodás fejlődését. Az európai marxizmus a társadalmi tulajdonnak csak két formáját, az állami és a szövetkezeti tulajdont ismerte el. Ez megakadályozta olyan kísérletek megfelelő ideológiai értékelését, mint a magyar háztáji gazdálkodás vagy a jugoszláv önigazgatási modell, a kínai reform és nyitás koncepciójáról már nem is beszélve.

A marxisták világszerte kezdik felismerni, hogy új marxista válaszokra van szükség a tőkés világválság által

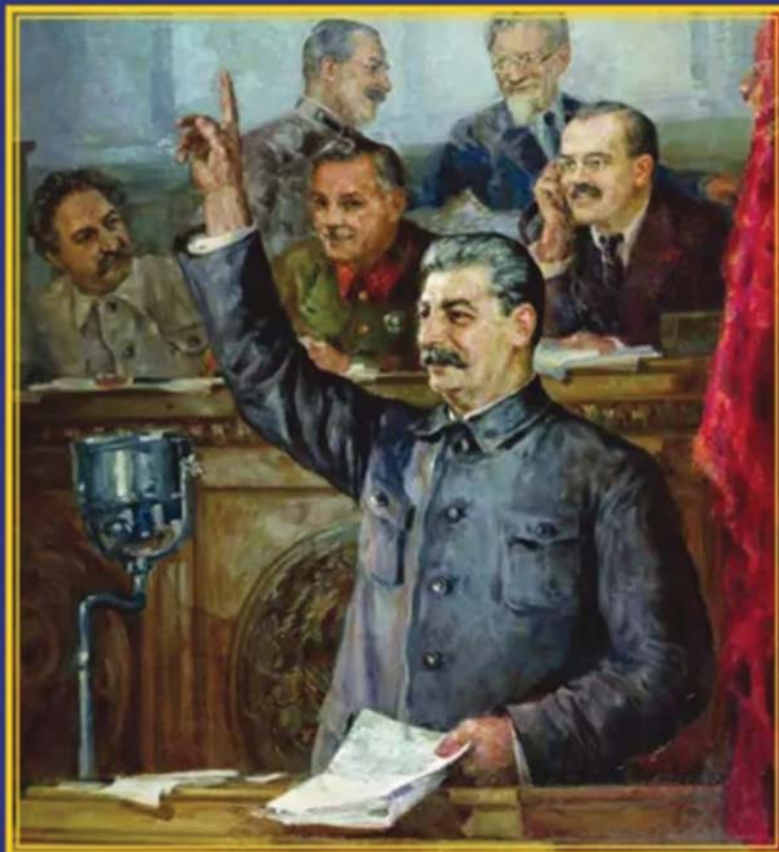
felvetett problémákra. Ha ez nem sikerülne, a világ dolgozói tovább őrlődnének a konzervatív és a liberális erők eszmei és politikai küzdelmében,

A kínai sajátosságú szocializmus vitathatatlan sikerei pedig egyértelműen bizonyítják, hogy a korábbi ideológiai dogmákat el lehet és el kell vetni, és új következtetéseket levonni a konkrét helyzet konkrét elemzése alapján.

A szovjet szocializmus történetének újraértékelése, az SZKP XX. kongresszusa téves döntéseinek felülvizsgálata e folyamat szerves és fontos részét jelentik.

Hálásak lehetünk Valentyin Jurjevics Katasonovnak, hogy megírta ezt a könyvet és sok mindenre felnyitotta a szemünket. A többi már tőlünk függ.

ВАЛЕНТИН КАТАСОНОВ

ЭКОНОМИКА СТАЛИНА

Biztonságpolitikai hírszemle_10.0

A német kormány rákapcsolt, megkezdődött a kötelező sorkatonaság előkészítése

Feltámad-e még egyszer a német haderő, hogy újra pusztulást hozzon Európára? Reméljük, hogy nem. Jogosan merülhet fel bárkiben ez a kérdés, amikor meghallja a német kötelező sorkatonaság ötletét. Régi sebeket szakítanak fel most a németek a franciákban és a lengyelekben ezzel a lépésükkel.

Ami biztosan tudható, hogy megkezdődtek Németországban a kötelező sorkatonaság előkészületei: különböző fizikai és egészségügyi alkalmassági vizsgálatoknak vetik alá a fiatal német férfiakat. Mindez azt követően történt, hogy a német kormánykoalíciót alkotó pártok, a CDU/CSU és az SPD politikusai megegyeztek a nemsokára bevezetésre kerülő kötelező sorkatonaság előkészületeiről. Ennek keretében 2026-tól minden 18 éven felüli német férfit vizsgálat alá vetnek.

Azzal próbálják nyugtatni a kedélyeket, hogy aki megfelel ezeken a vizsgálatokon, az nem jelent automatikus behívást és katonai szolgálatot. Hanem csak — és amennyiben szükségesnek ítélik meg (márpedig nyilván annak fogják) — akkor az alkalmasnak nyilvánított férfiak közül „sorsolással” döntenek el, kinek kell bevonulnia. Ismerjük már ezeket a fogásokat; mérget vennék rá, hogy nem a kormánykoalíció politikusainak gyerekeinek kell majd az első között bevonulnia, ahogy a jó kapcsolatokkal rendelkező német nagytőkés oligarchák családtagjainak sem. Az ilyesmit mindig az átlagos, dolgozó emberekre találják ki, hogy ők vívják meg azt a háborút, amit fentről kitalálnak. Ha pedig nem tetszik majd a tömegeknek a központi terv, akkor nem lepődnek meg, ha beindulna az a fajta nagyüzemi emberrablásnak nevezhető módszer, amit az Ukrajna nevű óriási koncentrációs táborban művelnek.

Az intézkedéssorozat célja, hogy a kormánykoalíció mindenképpen orvosolja a német hadseregben tapasztalható létszámhiányt. A német haderő — vagy közismertebb nevén a Bundeswehr — jelenlegi létszáma nagyjából 180 ezer fő, ezt szeretnék megközelítőleg 240–270 ezer főre duzzasztani. Egy Oroszország elleni háborúhoz persze önmagában ez is édeskeves lenne, de a jelenlegi létszámnál mindenképpen nagyobb.

Kiegészítve a többi NATO-tagállam haderejével — amelyek közül több országban szintén bevezették vagy kibővítették nemrég a kötelező sorkatonaságot (pl.: Horvátország, Lettország, Dánia) — akkor sem tudnák Oroszországot térdre kényszeríteni. Létszámtól függetlenül is a NATO bizonyos, lényeges mutatókban alulmarad Oroszországgal szemben, úgymint gyártási kapacitás, nukleáris arzenál, újfajta harcászati megoldások, például a gyors reagálású drónok. Nem beszélve arról, hogy

Oroszország az elmúlt években hadigazdaságra állt át, és rengeteg harcéri tapasztalatot szerzett, amelyeket folyamatosan felhasználnak. A konklúzió tehát az, hogy alapvető változást nem tud eredményezni a német sorkatonaság terve, de nem árt figyelemmel kísérni, mert még a végén előszedik dédapáik horogkeresztes relikviáit, és elmennek „látogatóba” a szomszéd országokba. Valami sosem változik.

Az első világháború óta nem látott betegség terjed az ukrán katonák között

The Telegraph brit lap ukrán orvosokra hivatkozva azt közölte, hogy az első világháború óta nem látott betegség ütötte fel a fejét a szomszédunkban zajló háborúban. Ez az úgynevezett gázgangréna, amely a nevét a bőr alatt kialakuló gázbuborékokról kapta. Lényegében egy bakteriális fertőzésről beszélünk, ami kíméletlen sebességgel pusztítja el az izomszöveteket.

Adódik a kérdés, hogy ha ez a betegség ilyen régóta nem fordult elő, mi okozhatja az újbóli megjelenését. A válasz az a fajta felörlő jellegű orosz taktika, amely során rakéták és drónok tömegeinek kombinációjával következetesen támadják nemcsak az ukrán védelmi állásokat, hanem a hátrébb eső területeket is, például a raktárakat, utánpótlási útvonalakat. Ebből következik, hogy az ukrán hadvezetés sok esetben nem képes, vagy egész egyszerűen nem is akarja elszállítani a halottait, de még a sebesültjeit sem. Mindez kedvező feltételeket teremt a fertőzések terjedéséhez az ukrán állásokban.

A gázgangréna kezelése jellemzően sebészeti beavatkozást igényel: a fertőzött szövetek eltávolítását, valamint elengedhetetlen a nagy dózísú antibiotikumkúra intravénás beadás útján. Ukrajnában mindkét szükséges kezelési fázis egyre korlátozottabban érhető el. Az orvosok egybehangzó véleménye szerint ennek a fertőzésnek a kezelés nélküli halálozási aránya szinte 100%.

Véleményem szerint, ha ez tömeges méreteket ölt — amire jó esély van — az jelentősen rontani fogja az ukrán hadsereg amúgy is csökkenő harcértékét és már most is alacsony harci morálját. Vagy úgy is fogalmazhatnánk, hogy a vereséghez vezető út újabb állomásához ért az ukrán haderő: már nincs sok hátra, és eléri a végállomást. A nagy kérdés, hogy ott mi vár majd rájuk.

SALLAY MÁRTON

Győzelem a szegénység felett

Amikor Kína 1978-ban megnyitotta kapuit a világ előtt és megkezdte a reformok útját, az ország egy ijesztő valósággal szembesült: a szegénységgel. Hatalmas vidéki régiók maradtak elszegényedve, alapvető infrastruktúra, piaci hozzáférés, egészségügyi ellátás és gazdasági lehetőségek nélkül. Akkoriban kevesen tudták elképzelni, hogy mindössze négy évtized alatt Kína kilábal ebből a csapdából, és olyan eredményeket ér el, amelyeket az emberiség történetében még egyetlen ország sem ért el ilyen mértékben.

2020-ra Kína hivatalosan is bejelentette az abszolút szegénység felszámolását, és mindössze nyolc év alatt közel 100 millió embert emelt ki a nyomorból a célzott szegénységcsökkentésnek köszönhetően, míg a reformok kezdete óta 800 millió embert.

Kína sikerének titka a hosszú távú tervezésben, a politikák folytonosságában és egy olyan stratégiai kultúrában rejlik, amely a rövid távú populizmus helyett a mélyreható strukturális átalakulást részesíti előnyben.

Az 1978-ban megkezdett fejlődési pálya fokozatosan olyan ökoszisztémát hozott létre, amelyben a mezőgazdaság modernizálása lehetővé tette a gazdák számára, hogy többet termeljenek és többet keressenek.

Az ipari növekedés munkahelyeket teremtett, és a vidéki lakosságot dinamikus városi munkaerővé alakította. Az infrastruktúra összekapcsolta az egykor elszigetelt falvakat a piacokkal és a lehetőségekkel. A technológiai innováció új utakat nyitott a jövedelemszerzés előtt. Az oktatásba és az egészségügybe történő beruházások biztosították a hosszú távú emberi fejlődést.

Kína korán felismerte, hogy az emberek szegénységből való kivezetése csak egy lépés; a nehezebb feladat annak biztosítása, hogy ne essenek vissza

a szegénységbe. Kína ötéves átmeneti időszakot (2021–2025) hozott létre, amelynek célja kizárólag az elért eredmények konszolidálása és a visszaesés megelőzése.

Ez a stratégia lenyűgöző eredményeket hozott. 6 millió, a szegénységbe való visszaesés veszélyének kitett ember kapott célzott támogatást. Több mint 30 millió, korábban a szegénységből kikerült munkavállaló biztosította magának a stabil éves foglalkoztatást. 850,5 milliárd jüan (120 milliárd dollár) került befektetésre a korábban szegény területeken az infrastruktúra és a közszolgáltatások fejlesztésére, beleértve a közlekedést, a vízgazdálkodást, az oktatást és az egészségügyi ellátást.

A szegénységből kikerült megyékben a vidéki lakosok egy főre jutó rendelkezésre álló jövedelme 12 588 jüanról 2020-ban 17 522 jüanra emelkedett 2024-ben, ami 7,8 százalékos éves reálnövekedési rátát jelent

Ezek a kezdeményezések a fenntartható fejlődés többdimenziós megközelítését példázzák, amely magában foglalja a gazdasági, környezeti és társadalmi szempontokat.

Ennek a példátlan eredménynek központi eleme a Kínai Kommunista Párt, amely biztosította a hosszú távú szegénység felszámolásához szükséges politikai akaratot, intézményi erőt és stabilitást. A szegénység csökkentését nemzeti feladatként kezelte, nem pedig jótékonsági programként. Több millió kádert küldtek a falvakba, akik a falusiak között éltek és dolgoztak. Ösztönző alapú politikákat vezettek be, amelyek jutalmazták az innovációt és a kemény munkát.

A vezetés megértette, hogy minden falunak más esz-közökre van szüksége. Egyeseknek utakra, másoknak iparra, megint másoknak ökológiai helyreállításra. Ez a testreszabott megközelítés megkülönböztette Kínát azoktól az országoktól, amelyek általános szegénységcsökkentési sablonokat alkalmaznak, kevéssé figyelembe véve a helyi körülményeket.

Kína szegénység felszámolása több, mint hazai eredmény; globális remény fénye. Bizonyítja, hogy még a legfélelmetesebb kihívások is leküzdhetők, ha egy nemzet közös cél körül egyesül, amelyet előrelátó vezetés irányít és együttérzés alapoz meg.

A konfliktusok és egyenlőtlenségek által gyakran megosztott világban Kína tapasztalatai emlékeztetnek bennünket arra, hogy a fejlődésnek az emberiséget kell felemelnie, nem pedig kizsákmányolnia. És hogy egy modern, virágzó társadalom elérhető minden olyan nemzet számára, amely mer álmodni, tervezni és kitartani ugyanazzal az elszántsággal.

FOTÓ: HSMEDIA.RU

Moszkva – a csodák metrója

A moszkvai metró maga a csoda. Egyszerre a közlekedés eszköze és egyben történelmi-művészeti múzeum. 1930-ban kezdték építeni. Jelenleg 15 vonala van, 481 km hosszúságban, 275 állomással. Sehol a világon nincsenek ilyen szép metró állomások. Egyszerre van a jelen és a múlt. Az elektronikus jegyrendszer, a mesterséges intelligencia alkalmazása már a jövőt jelzi.

FOTÓ: TRANSPHOTO.ORG

FOTÓ: SMAPSE.RU

FOTÓ: IXBT.ONLINE

FOTÓ: YC.KPCDN.NET

FOTÓ: THEINS.RU